

Vízügyi tanácskozások

Fontos vízügyi kérdésekkel foglalkozó tanácskozásról érkezett jelentés kedden Tatáról, illetve Veszprémből.

Tatán — az Országos Vízügyi, valamint az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal rendezésében — a felszín alatti vizek védelmével, tisztaságával kapcsolatos kérdések megvitatására ült össze a kérdés mintegy száz avarott hazai szakembere. Négynapos eszmecserejük megnyitóján rámutattak, hogy a hazai ivóvízellátás mintegy 80 százaléka a föld alatt található. E készletek szennyeződése, minőségromlása azért is nagyon veszélyes, mert a folyamat nem annyira szembevető, mint a felszíni készletek esetében. Az viszont már meglehetősen széles körben ismert, hogy a föld alatti vízkészletek tisztítása az esetek egy részében igen körülményes és drága, az esetek másik részében pedig már eleve megoldhatatlan. Az utóbbi azt jelenti, hogy az elsőrendű életfeltételek közé számító víz emberi fogyasztásra végképpen alkalmatlanná válhat. A felszín alatti vízkészletek eddigénél biztonságosabb védelme érdekében, mint bejelentették, a következő években — a már meglevő országos ellenőrző rendszer mellé — a 12 hazai vízügyi igazgatóság területén területi, illetve helyi ellenőrző rendszert is megszerveznek.

Kiállítási napló

Egy festő Közép-Európából

Igencsak jelzésszerű az a kamaratárlat, melyet a Fekete-házban rendeztek Balázs G. Árpád születési centenáriuma tiszteletére. De hát várhatunk-e sokkal többet egy olyan művész ouvre-jéből, aki a XX. század kilenc évtizedét tipikus közép-európai művészként élte. Egy Kassa környéki faluban született, Újvidéken kezdte középiskolai tanulmányait, a bajai, majd a felegházi tanítóképző növendéke, Nagybánya ejti rabul, két nyarat tölt a művészkolónián, majd a pesti főiskolai évek következnek. A világháborúban szerzett sebesülését követően a pécsi hadikórházban „festegeti a tiszték szeretőit és feleségeit”, de nem sokkal később már Prágában igyekszik tovább pallérozni képességeit. A húszas évek közepén Belgrádban telepszik le, majd élete végéig Szeged és Szabadka között osztja meg idejét. Az ötvenes évek első felében városunkban él, a Délmagyarország rajzolója. Itt is halt meg 1981-ben. E mostani töredékes anyag — melyet magángyűjtőktől szereztek a kiállítás időtartamára — sejtetni engedi e különös művészors, a „bolyongó paletta” értékeit, tájékozó

dási pontjait és esztétikai színvonalát.

A bemutatott képek kirajzolják a sodródó művészet térképét — Dubrovnik, Párizs, Belgrád, Tápé, Szabadka és Szeged —, de utalnak a tollrajzok, grafikai lapok és festmények arról a tematikáról, mely meghatározó érvényű Balázs G. Árpád művészetében. Ez pedig a tájképfestészet és a szociális témák iránti vonzódás. A nagybányai klasszikus plein air, lírai hangulatfestés megkeményedik, előtérbe kerül a vonal, a „rajzi érték”. Ez a grafika iránti vonzalom végigköveti pályáját, s talán a műtörténet még értékesebb hagyatékaként könyvelj el ez irányú tevékenységét, mint festői munkásságát. Gondoljunk csak az avantgárd oly sok eredményét földolgozó, a szegény emberek életét jelképi erővel bemutató sorozataira, tudatos szociális központú ars poeticájára, vagy a tárlaton is látható virtuóz szegedi rajzaira, melyeket az ötvenes évek első felében e lap hasábjain tett közkinccsé. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy érdemes lenne ezeket a szegedi ihletésű ragyogó tollrajzokat egy csokorba összegyűjteni, s közkinccsé

tenni. Talán a városi tanács oly sikeres grafikaimpa-sorozatának újabb darabjaként.) Már a harmincas évek végén, a negyvenes évek elején kritikuskai „az új realizmus megtestesítő-jét” látták benne, s pályája minden szakaszára érvényes a jellegzetes közép-európai megkésetttség, az a lépéshátrány, mely mindig csak a követők szerepét kínálta a magyar művészet és politika legjobbjainak. S kell-e mágyarázni, hogy a felismerés mindig arra készítette az alkotókat, hogy lépésváltásokkal, fölpörgött élettel, nagy nekibuzdulásokkal erőltessék a felzárkózást. Ennek kudarcait jó néhány magyar művészélet-pályáján regisztrálhatjuk. Balázs G. Árpád békésebb természetű lévén úgy érlelte sajátjává ezeket a kihívásokat, hogy nem akart mindenáron avantgárd, elharcos lenni. Bármilyen témához nyúlt, önmagát adta: képes volt egyforma intenzitással átélni a mediterrán tengerpart vakító, fényözőnét, és a tápéi komp idilli hangulatát, nagy empátiával ábrázolta a kétkezi munkás-emberek mindennapjait, a népelet pillanatait, de tudott emelkedett, jelképtel-remtő erővel, expresszív hulléttal is festeni.

A nyolcvanas évek elején az újvidéki Fórum Kiadó gondozásában megjelent egy kismonográfia Balázs G. Árpádról, Bori Imre előszavával. Úgy gondolom — éppen, mert sorsa és művésze jellegzetes XX. századi közép-európai művész-sorsmodell — közösen, magyar és jugoszláviai művészettörténészek feldolgozhatnak életét és munkásságát — tanulságul. E mostani centenárius és a töredékes szegedi kamarakiállítás ehhez a munkához rajtkövíl is szolgálhat.

Tanács István

Tandi Lajos

Elhunyt Nagy Antal

Nem hittük el, hogy igaz a döbbenetes hír: kedves barátunk, munkatársunk, a hallgatók által tisztelt és nagyra becsült professzor, Nagy Antal, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Marxizmus—Leninizmus Tanszéke, oktatójának szíve nem dobog már. November 5-én este előadásról jött, a jól végzett munka örömeivel, s a szívroham az utcán végzett vele.

1934-ben született Csongrádon. Alsó- és középfokú iskolai tanulmányai után, 1958-ban az ELTE Bölcsészettudományi Karán szerzett filozófia szakos oklevelet. Ezt követően a szolnoki Varga Katalin, majd a csongrádi Batsányi János Gimnáziumokban tanított. Tanítványai rajongtak érte. 1962-ben került főiskolánk-ra, a filozófiai szakcsoportba. Önmagával, munkatársával, tanítványaival mindig nagyon igényes volt. Jó pedagógiai érzékkel, sok tapasztalattal, tudással állandóan gyarapítva színvonalasan végezte oktató-nevelő munkáját. Megfontolt, logikus érvelése, mások véleményét meghallgató, elfogadó magatartása, közvetlen, emberi viselkedése, a mindennapi gondok, problémák iránti érzékenysége, tekintély, rokonszenvet váltott ki iránta. Érdeklődése a tudományos munka terén is igen széles körű volt. Igényes és nagyon termékeny kutató volt.

Tudását, tapasztalatait a közéletiség fórumain is átadta a közösségnek. A főiskola KISZ-titkáráként, tanszékvezető helyettesként, főiskolai bizottságok elnökeként, 1973—1981 között főigazgató-helyettesként, országos szakbizottságok tagjaként, elnökeként, pártpropagandistaként fáradságtalanul tevékenykedett a szocialista tanárképzés, a marxista—leninista világnézet terjesztése érdekében. Munkásságát pártunk és államunk több kitüntetéssel is elismerte. Így tulajdonosa volt a KISZ Munkáért Erdeméremnek, az Ifjúságért Erdeméremnek, a Munka Erdemérem bronz és ezüst fokozatának.

Családtagjai, elvtársai, munkatársai, hallgatói, barátai és ismerősei 1987. november 19-én 13 órakor, a tápéi temetőben vehettek búcsút tőle.

Juhász Gyula Tanárképző Főiskola

Mit érzett a pisztolyos?

A pisztolyos embert úgy képzeljük el, hogy lelke telis-tele az elszántság energiával, izmaiban a ravasz elsütésének indulatos mozdulata feszül, a szemgödörében valami embertelen düh sűrűsödik egyetlen fenyegető pillantással. Ilyen a képzeletünk, mert a filmekben csak a legrikkább esetben riadt meg a pisztolyos ember, sokkal inkább acélos tekintetű, arcán pedig gonosz barázdák mélyülnek.

Valószínűleg a pécsi taxis hasonló embert vélt látni maga mellett egy hete, amikor utasa elővett egy 6,35-ös Browningot, amelyet — idézem az MTI közleményét — „egy hónappal korábban talált a lakásával szomszédos padláson”. Igaz, a taxisok elméje nem arra a rugóra jár, mint egy hétköznapi, moziba járó polgáré, hiszen ők — sajnos — olykor valódi késekkel és löfegyverekkel találkoznak. Így biztosan nem túlzás állítani, hogy a pécsi taxis „halálra rémülten” kérte a segítséget kollégáitól és a rendőrségtől. A fegyverest, aki használhatatlan pisztolyát ártalmatlan részegségében csak az út mutatására használta, percek alatt „hatástalanították”, majd gyorsított eljárással elítélték. A 24 éves fiatalember — írja az MTI — „a lakásával kapcsolatos gondjai miatti felzaklatottságával és italos állapotával magyarázta különös tettét”. Hát létezhet erre magyarázat? Hogy egy részeges terrorista fegyverrel a kezében fenyeget és rémiszt munkáját végző embert?

Ne ragadtassuk el magunkat. Ne akarjuk azonnal börtönbe dugni, esetleg föllógatni ezt a fiatalembert! Kísérleljük meg lepergetni a kezdő filmkockák után azt a filmet, amely a pisztolyos ember legutóbbi napjairól szól.

Egy reggelen iszonyatos bűzre ébredt a család. Anyós, após, feleség, gyermek és e magyar film főszereplője. Hamar ráébredtek, eltörött valahol egy csatorna, és a szennyvíz a lakás felé esorog. Mit tehetett a fiatalember? Gyorsan felkapta magára görceit, betelefonált a céghez — ahol gépkocsivezetőként kereste kenyérét —, hogy ma csúsztat, majd a csatornaműveket hívta. Ott nem tudták adni az illetékest, mert a diszpécser is házon kívül tartózkodott, a rohambrigád pedig reggeltől estig üzte a repedt csöveket. Segítség nem érkezett tehát, csak egy halovány ígéret arra, hogy másnap reggel náluk kezdnek.

Es reggelre megérkezett a szenny. A fiatalember gumicsizmát húzott, megnyugtatta idegeskedő anyósát, majd elindult fölkeresni a baj forrását. Vajon hol buzog a szenny? Erre gondolt este is, a WC-n ülve, miután hatalmas kupacokat ástott a kerítés tövébe, hiszen mégsem érkeztek meg a csatornajavitók. A híradó közben bekopogtatott a szállításvezető a cégtől, hogy vagy vegyen ki szabadságot, vagy találja meg a szenny forrását, mert ezzel a dumával két napnál tovább nem lehet ellezserkedni a munkát.

A fiatalember szabadságot vett ki — pereg tovább a film. A szippantások azt mondták, hogy nem lehet csak úgy, mindenkinek szippantani, főleg ha nyilvánvaló a esőtörés ténye. Hősünk elment az IKV-hoz, ahol hamarosan kiderült, hogy ott semmi keresnivalója nincs. Onnan a tanáchoz szaladt panaszával, de ők a csatornaművekhez irányították, s hiába mondta mondandóját a mi emberünk, a tanácsi előadó szétártta két karját, és megvonta két nyeszlett vállát. Hasonlóképp, szétárt karral várta otthon asszonya, mutatván: ilyen szennyes vagyok, nézz rám! A család ugyanis vödörrel hordta hátra, egy ázott gödörbe azt, amit a csatorna és a föld melye kilökött magából.

Tehetetlen vagyok, motyogta maga elé a fiatalember, s kibontotta sörét a konyhaasztalon. Az apósnaak föltűnt, hogy a veje sohasem iszik, de nem szólt, hiszen látta: a tetterős ember petróleumlámpát gyújt, és kimegy a ködös, szennygőzös, homályló udvarba. Asni.

— Bűdös van maguknál, szomszéd — szólt be a kerítésen egy svájcisapkás, és megszívta a fogát.

A fiatalember föl sem nézett az árokból, eszímája alatt cuppogott a matéria. Hát ilyen ez az anyaföld, mondta magában, aztán ázott tovább, mintha aranyat keresne.

Es eljött a hét vége is. A csatornás brigád még annyira sem volt várható, mint korábban. Már az ünnepi asztalra tett kenyér is szénporzságot árasztott, az öregek éjszakára nem vették ki a protézist a szájukból, a kisgyerek üvöltött, az asszony pedig sirt, egyre sirt az ablak mögött. Az udvarban egy fiatalember ázott, meg-megbomló elmével.

Hétfő. A tanács tag mindent megígért, de már ő is nyolcadszor telefonált, hiába. Az országgyűlési képviselő lerakta a készüléket, és szétártta a karját. Mint a tanácsi ember, akár az asszony.

Kedd. A szakszervezet nem tudott segíteni. A munkásorséget nem ezért hozták létre. Talán a Vöröskereszt — gondolta magában, az első fel cseresznye után a fiatalember. Este a petróleumlámpa mellé egy üveget is állított, majd egész este hányta az iszamos földet. Éjjel is, mint egy háborodott.

Pereg tovább a film. Kocsmaképek, azután a taxi. A remült arc, az „akció”. A bíróság — az egyetlen működőképesnek mondható szervezet —, néhány nap alatt, gyorsított eljárással ítéletet hoz. Kilenc hónap, mert fegyver volt nála. Két évre fölfüggesztve, mert hazánkban ember arcú az igazságszolgáltatás.

Dlusztus Imre

Postai változások

Több szolgáltatását módosította a posta. Az ügyfelek kívánságai alapján megváltoztatták például az utánvetés küldemények értékhatarát. Az eddigi 10 ezer forint helyett 50 ezer forint értékű árut lehet utánvétellel a címzetthez eljuttatni. A postautalványon feladható kézbesítő. Emiatt gyakran összeg is növekedett: 20 előfordult, hogy a szabad-észerrel 50 ezer forint, ságon levők, üdülők küldeményt meg hazaérkezésük előtt visszairányították a feladóhoz. Az ügyfelek ké- eddig 7 napig tartottak vissza a postahivatalban részére ezentúl 15 napig marad a hivatalban a küldemény

Kényszerszolgáztatás?

Különös ügynök csönget be mostanában az Északi városrész és Makkosház OTP-lakásainak közös képviselőihez. Egy előregyártott szerződés szövegét viszi magával, és megpróbálja rávenni a lakók képviselőit, hogy írják alá. A szerződés szerint a városi televízió szolgáltatásaiért havonta 25 forintot tartozik fizetni minden lakás gazdájá. A lakosságot annak idején senki sem kérdezte meg, hogy akarnak-e városi televíziót, most viszont a Szelka szerződése azzal fenyegetőzik, hogyha valaki nem fizeti az általuk megszabott díjat, egyszerűen megszüntetik a jelszolgálatot. A homályos megfogalmazás azt a fenyegetést tartalmazza, hogy aki nem igényli a városi tévé szolgáltatásait és nem hajlandó évi 300 forintot fizetni, attól elveszik az eddig használt tévéállomásokat és URH-rádiós csatornákat is.

A közös képviselők többsége nem meri megtagadni a szerződés aláírását, mert nem akarják kitenni lakótársaikat annak a veszélynek, hogy esetleg a magyar 1-es csatornát is elvegyék tőlük. Ha viszont a meggyőzésnek ezzel a drasztikus eszközzel sikerül elég szerződést megkötetni az OTP-lakásokban, azt már meg lehet lobbogatni a lakásszövetkezet vezetőinek orra előtt is. Az Északi Lakásépítő és Fenntartó Szövetkezet elnöke nem a városi tévéstudió működési költségeihez való ötförintos hozzájárulást sokallja, hanem a jeltovábbító rendszer működtetésére kért 20-at. Szerinte a karbantartás valódi költségei ennél lényegesen alacsonyabbak.

Az ügy részleteit ismerők körében gyakran elhangzik, hogy a városi tanács a lakosságtól beszedett pénzt akarja gyengélkedő kisvállalatát megtámogatni. Ezt lát-szik erősíteni, hogy a Szelka

mereven elzárkózik az elől, hogy betekintsenek elszámolásaiba, és mód nyíljon arra, hogy a lakosság csak a jeltovábbításra ténylegesen ráfordított összegeket fizesse. A Gelka szegedi üzemigazgatója szerint ők lényegesen előnyösebb ajánlatot tettek, a Szelkával ellentétben nem kértek a tanácstól közel egymillió „felkészülési költséget”, tapasztalt szakembereik és bejáratott importalkatrész-forrásaik vannak.

Azokat, akik már nézhetik a városi televízió adásait, nem nyugtatja meg, hogy rossz a képminőség, sőt, a rádiós URH-sávok vételi lehetősége is. A személyi tulajdonban levő lakások gazdái a vételárban annak idején kifizették az egyedi antennák árát. A megkérdezésük nélkül központi antennarendszereket létesítettek, a kettő közötti árkülönbözettel azóta sem számolt el senki. A tanács illetékesei nem is értik, hogy miért kellene ezzel bárkinek is elszámolni, amint hogy úgy látszik, az is szokatlan még, hogy a lakosság immár szeretné tudni, mire költik a pénzt.

A kábeltévé persze kitűnő dolog, nehezen hihető, hogy ha nem úgy kényszerítenék rá a lakosságra, hanem vonzóvá tennék, akkor ne igényelnék az emberek. Ehhez azonban előbb jó képre és hangra, nemcsak a városi tanácsot, hanem a lakosságot is képviselő helyi politikai műsorokra, nemcsak a szövetkezet, hanem a nyugat-európai műholdak adásait is kínáló csatornákra lenne szükség. Érvekkel kellene meggyőzni a ma még kételkedőket, hogy az üzemeltetést valóban arra bízzák, aki a legelőnyösebb ajánlatot adja, a lakosság képviselői ellenőrizhetik, hogy a befizetett pénzüket valóban a nyújtott szolgáltatásra költik-e. A városi televízió akár fórumot is adhatna egy nyilvános vitának,

amelyen az ügy valamennyi érdekeltje kifejezhetné álláspontját, mód nyíljon arra, hogy a lakosság előzetesen eljuttathassa kérdéseit a műsor szerkesztőihez, nyílt és egyenes válaszokat kapjon rá.

A kor szelleméhez egy ilyen megoldás jobban ille-nék, mint a kikényszerített szerződés.